

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСНИК

Виходить перед полуднем.

ПЕРЕДПЛАТА:

Місячно в краю 200 М.

ЗА ГРАНИЦЕЮ:

В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 дірів, Швейцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:

Рядок дрібного друку або його місце в рубриці "Оголошення" 40 М., в "Надісланні", в "Оповістках" і некрольогі 60 М. Між новинками і в редакційній часті 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорожче.

Одні прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

United American Lines Incorporated Варшава - Львів

Найшвидша безпосередна комунікація Варшава — Нью-Йорк, Варшава — Канада

Отсім повідомляємо, що крім званих вже зі своїх вигід для пасажирів 3-ої класи курсують ще два нові, о трьох шрубах кораблі "Reliance" і "Resolute" уладжені військово люксусово для подорожніх всіх трех класів. Вигідні поодинокі і фамілійні каюти, їдалні сальони до курення, до читання, зимовий город, гімнастична саля, купелевий басен, особові вінди і просторі проходні помости, Лікарська опіка, гигієнічні урядження, бездротні телефони, виаглива кухня.

Всіх інформацій уділяють безплатно, устно і писемно наші бюро:

Варшава вул. Белянська ч. 5. Львів, вул. Коперника, ч. 16.

Під громадський суд

Військово важкий момент, який переживає наша нація, хід подій, що перевалюється із головокружною скорістю, важливість справ, що під щодену стоять на порядку дня, як міжнародного масштабу, так і национального, оборона нашою нацією по-їхній, в які наші вороги були від здобутою силою, всі ті причини заставили нас не залишити ніякої зможі, щоби вдергати мимо друкарського страйку ту трибуну, ту станцію, якою являється українська національна преса.

Військово важкий момент, який переживає наша нація, хід подій, що перевалюється із головокружною скорістю, важливість справ, що під щодену стоять на порядку дня, як міжнародного масштабу, так і национального, оборона нашою нацією по-їхній, в які наші вороги були від здобутою силою, всі ті причини заставили нас не залишити ніякої зможі, щоби вдергати мимо друкарського страйку ту трибуну, ту станцію, якою являється українська національна преса.

Ясно та яко, що інтереси українського робітництва не є інтересами робітництва при, польського, московського, чи румунського. Український робітник

діє саме за собі економічне ярмо і з боку капіталістів чужої нації, і з боку чужого робітництва. Рівнорядності робітництва нема без огляду на національність, і коли приде до вибору між робітником Поляком і робітником Українцем, то дане місце в створених умовах займе перший, божий член пануючої нації.

Виходячи з цього, згідно з фактичним станом речей становища, не могли ми виявити надмірної симпатії до проголосованого друкарського страйку. Польські складачі, котрі уважають себе горожанами польської держави, котрі переперли ухвалу про відповідальність львівського "Одесіка" до варшавської централі, котрі працюють в друкарнях великих капіталістів, — можуть страйкувати. Вони своїм страйком зовсім не здергують друку польських газет, що в Варшаві, Кракові і Познані заливають Сх. Галичину; вони не перепиняють поширення польських куль-

до професійної організації, спільної для Українців.

і Поляків, членів пануючої царії. Це становище ззовнішнє українські робітники ще краще, і були би здатні до посвяти і само жертви, якби не фарисейство, безвідповідальна демагогія і авантурництво "Впереду". Саме тоді, коли соц. демократичні меніри називають підвішку платень складачів "розбосм", але діється це в чотирьох стінах, голова партії др. Лев Ганкевич запевняє редактора "Хвілі" (в п'ятницю вечором 17. ц. м.), що вони не підуть на ніяку підвішку, бо мусіні викликати видавництво, саме тоді на сторінках "Впереду" з одного боку піснічиться страйкову акцію, а з другого нападається на нас, що ми посмієм видавати газету власними силами. Впередовці мають да правде, одну для себе, а другу для робітників. А в життя нації є моменти, коли інтереси кляси треба підпорядкувати інтересам нації. І це сказати українському робітництву є обов'язком тих, котрі уважають себе керівничими робітничого руху. На жаль, наші "марксисти" вміють тільки служити чужим Богам, але не мають відваги обстоювати принципів правди і справедливості.

В одній з попередніх статей сказали ми, що друкарський страйк не має економічного підкладу. Ми цифрами вказали, що мінімум екзистенції мають друкарські робітники тоді, як напр. 50% української інтелігенції безумовно не має і в створених умовах не може мати того мінімуму. І не заспокоєння голода або найконечніших життєвих потреб, буде причиною страйку, тільки таємні сили, котрі ділають з варшавського або іншого центра. Ми сказали, що є противі упривілієнню одних класів із школою інших. Мимо того, що "Вперед" намагається збудити з того приводу до нас нехіть і ненависть серед робітництва, ми зовсім не думаємо відкликувати висказаного. Так єсть. Ми є проти упривілієння, а за рівними правами рівними обов'язками.

Та товчком до написання цієї статті не є друкарський страйк, котрий з нашого боку вже вповні

вияснено. Ми хотіли звернути увагу нашого громадянства на прийоми, котрими послугується "Вперед" у відношенню до культурних робітників наші і просити наші свідомий загал висловити свою думку в тій справі. За те, що мимо страйку стараємося хоч частинно заповнити прівру, яка повстала через недостачу української національної преси, названо нас "страйкололами". Та цю обиду можна іще перенести, коли мати на увазі слабу інтелігентно авторів впередівських статей, але не можна без протесту і погорді переносити таких висловів як "батяри і шубравці".

Відповід. редактор "Впереду" п. П. Буняк, що під псевдонімом "Любомір" веде рубрику "І це є те" в ч. 62 назвав нас "останніми батирами і шубравцями", бо "страйколом" тут за мале. А не треба забувати, що між тими "останніми батирами і шубравцями" є люди, котрі або зі зброяю в руках боролися за українську державність, або мають вже своє ім'я в історії української культури. І коли вони стянули до роботи, то не з премінності або емоції, тільки з почуття громадянського обов'язку, будучи на службі свого народу.

Проти нас накликає п. Буняк українське студентство, українських старшин, представництво літературних і наукових журналів та союз приват. урядовців.

Ми віддаємо цю справу під громадський суд. Нехай відзвітиться громадська думка, нехай громадське сумління скаже, чи праві ми, чи не праві, чи ми прогрішили перед громадянством, чи ні? Поруч з тим, нехай наш загал висловиться, чи газета, котра культурних робітників прозвиває "бандитами і шубравцями" може бути приемлива для нашої громади?

Прикладайте жертви на будову пам'ятника івану Франку до Красного Европейського Кредитового Львів, Ринок 10, ч. вил. № 40.000.

На Волині.

На все треба мати „zezwolenie“

На „kresach“ навіть і релігійне життя змілітаризовано. Яскравим зразком цього є отсєй документ:

Powiatowa Komenda Uzupełnień L. dz 204/22 pf. W sprawie udzielenia zezwoleń na zawarcie związków małżeńskich.

Kowel. dn 27/I 1922 roku. Do Starostwa w Kowlu.

W myśl rozp. M. S. Wojsk. S.P. i U. L. 6395/1719 VI, zd. 16/I 1921 r. i D-wo Lub. L. 289 V b. tñ oraz L. 15620 V b. DO en. Lub. z dn 8 IV. 1921 z w tej sprawie upraszczam Starostwo o powiadomienie urzędów gminnych parafialnych, aby przy wydawaniu zezwoleń na zawarcie związków małżeńskich przestępcoły scisłe rozporządzenia art. 8 tymcz, nst. o powsz. ob. st. wojsk. wedlug kateg. o służba w zapasie trwa trzy lata i po pisow. zaliczeni do poboru i zapasu winni mieć zezwolenie władz wojskowych na zawarcie związków małżeńskich i tak:

na rok 1921 szeregowi, należący do zapasu, korzystający z odrocten i t.d. z roczników 1899, 1900 i 1901, na rok 1922 muszą posiadać zezwolenie od władz wojskowych, szeregowi zapasu rocz. 1900, 1901 i 1902; w roku 1923 roczników 1901, 1902 i 1903; w roku 1924 roczników 1902, 1903 i 1904. id.

Wyjaśniam że mężczyźni wszyscy innych roczników, jak również ci którzy zadość uczynili dwuletniej zobowiązkowej służbie wojskowej i zostali bezterminowo urlopowani (przeniesieni do rezerwy) specjalnych zezwoleń władz wojskowych na zawarcie związków małżeńskich nie otrzymują.

Powyższe ma bardzo ważne znaczenie dla tych popisowych, którzy nie mają zezwolenia władz wojskowych na zawarcie związków małżeńskich, a sfałszują swoje udzielenie odrocten jako obciążeni rodziną stawiając tym samem P. K. U. przed faktem już dekonanum.

Takim popisowym zasady P.K.U. względnie Komisje Przeglądowe muszą odmawiać ulg od służby wojskowej t. j. odroczenia.

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії творчість П. Тичини.

(Докладчення.)

Подібна до вищенаведеного вірша архітектоніка є в поезії „Закучев'я“ відома хмарі.

Заховавши попередно основу паралелізма, виявляє своєрідну архітектоніку: такий вірш є циклом „Пастелі“:

Випив доброго вина
Залізний день.
Розсвітайте, луги!
—день—
Пасітесь, отари!
—до своєї любої—день—
Колоско, колоски!

Випив доброго вина
Залізний день.

Основна тема цього вірша: „Я йду до своєї у день.“ Ця тема підготовлюється двома її варіантами:

1) Випив доброго вина
Залізний день.

Ця варіація об'єктивує суб'єктивний шац кохання, що радости поета, що він йде до своєї мілої, на-кідуючи цей настрій як би після „доброго вина“ на „залізний день“. Від цього настроєвого шацу поет упивається радістю — виявляє друга варіація теми — радість передається природі, яку поет закликає приняти участь у цьому поході кохання до його мілої:

— Borowski ppłk. Komendant P. K. U.

Цей комюнікат був розісланий всім панотам Української православної церкви. Як бачимо польська влада на Волині добре таки дбає і за Українців!.. Забороняється навіть женитися, коли то лежить ніби в інтересах твоїх, чи хто його знає.

В сучасну пору тут ніхто не знає, на що він має право... На приклад, Пинський єпископ православної Церкви Пантелеймон, за це, що посмів боронити церкву проти втручання до справ релігійних урядово-поліційних чинників, — вістав польськими жандармами привезений до Свято-Миколаївського Мілецького монастиря на „спокій“. І наче який бандит наш єпископ скараний на вязницю-монастир, тільки й баче „світа“, що при переїзді з Мілець до містечка Ратно, в цілях мельдування там на поліції... Такі то у нас „свободи“ навіть з обсягу релігії!

Marko Lučkevič.

„Віdbudova“ знищачої війною господарки.

На Ковельщині, там де проходив фронт великої світової війни, й по сей час мається сила стрілецьких ровів з розмітими дротяними перетинами. Поволенки наша людність самотужки засипує рови, а дріт кільчастий (до речі поїджений іржко) та пошматованій-рубаний при добуванню убогою людністю — кіль патиків на епал) уживається на обгородування ніро — насаджених садків. І в такий спосіб наша пустка — країна відроджується. Та економічне відродження Волині для польських урядових чинників є немов би скалка в ош!. Якісь агенти польської адміністрації на Волині, своїм „ретельним“ виконуванням службових обов'язків, просто таки тероризують нашу людність: виходить, що патики позабивані на твісму полі, й дріт (а бувши послідовним — і самі рови стрілецькі!) а ве воно є власність д бро раїста.

Розсвітайте, луги!
Пасітесь, отари!
Колоско, колоски!

В такій єдності, коли все — день, луг, отари, колоски — беруть активну участь в особистому житті поетового серця, виявляється надзвичайно орігінальна композиція.

Такою ж глибоко-оригінальною архітектонікою відзначаються всі твори поета із збірки „Замість сонетів і октав“; одною із ліпших композицій я вважаю вірш „Ритм“:

Коли йде дві струнких дівчини —
ще й мак червоний в косах —
—десь далеко! молоді планети!
Пливуть. Струнчать. Атоми утоми —
[на світ, у світ
—із тьми! Танцюють, куряви збирають... Сонця
стають у коло. А від них майви
по всесвіту всьому.

Дві дівчини.

Антистрофа.

Налила голодним дітям молока, —
[сама сіла та й задумалася...

А по гладині, мов з очей незря-
[чих, слізи по котились. Одна швидче, вперед.
[А друга, мов знесхота, за нею, за слідом...

Дві діvчини.

Надзвичайною, талановитою архітектонікою в поезії Тичини є та, коли поет в основу цілого вірша кладе метафору і цим робить його типічно-символічним. Таких вір-

шів у поета є дуже багато. Одною із найоригінальніших поетичних композицій є вірш такий:

Перед конференцією в Генуї.

Чи Л. Джордж має довіria.

В аглійськім парламенті лорд Чемберлен на запит під адресою уряду заявив, що мусить вияснитися справа, чи палац має довіria до теперішніх керманичів уряду. Англійський прем'єр не пойде на генуенську конференцію, якщо вирине який небудь сумнів щодо його політики. Від порішення палатою довіria зависить доля Генуенської конференції. (ПА Т).

Надії Л. Джорджа.

H. fr. Presse доносить з Лондону, що Л. Джордж прибуде дні 3. квітня на засідання палати громад і засягне опінії палати щодо політики уряду в справі генуенської конференції. В разом зазначив знатком, що надіється в Генуї успіху на полі економічної віdbudovи Европи.

Виїзд совітської делегації.

Делегати совітського уряду виїдуть на генуенську конференцію з Риму дні 28. ц. м.

Настрой англійської преси.

В дожиданні історичного значення Генуенської конференції ан-

глійські часописи висловлюють на-дію, що перший раз від 1914 р. щезнуть перегороди між побідника-ми і побідженими. Яка партія не буде б при кермі в Англії, вона не може шукати інших доріг від тої, якою ступає теперішній уряд, себ-то політична рівновага і знесення безробіття.

В справі тракту з Росією.

Конференція знавців в Лондоні обговорювала дня 21 ц. р. спра-ву загального міжнародного трак-тату з Сoviтською Росією. В міро-датних кругах думають, що загальний трактат цього рода може бути прийнятий позновласниками по-одиноких держав в Генуї. Позатим окремі трактати заключати з Росією Велика Британія, Італія, а може й Бельгія. Заключення загального трактату буде рівнозначним з визнанням уряду совітів де юре. Цей трактат унормує відношення совітів і інших держав а рівночасно урегулює справу міжнародного довгу. Крім того подасть умови, під якими буде можливе навязання торговельних зносин з Росією.

Преса.

Два голоси про Польшу.

Орган російських монархістів „Нове Время“, якого революція була занесла до сербського Білого роду, виступає від часу до часу з різкою критикою польської міжна-родньої політики, закидуючи її займанництвом, нетерпимістю і легкодуш-

ністю. Ось що читаємо там в числі 3 10. ц.м.:

Польща переконана, що для великодержавного становища треба перш усого загарбати як найбільша земель, що на тім полягає ціла суть великодержавності і зовсім не числиться з тим, чи це може подобати-

: тікайте: стріляють, ідуть,
Розкинуло ручки — трояндно...
Ні бога, ні чорта — на бурю!
: гей сійті! знайдем і в церквах,
Знялось, гайвороня — на бурю..

Такою архітектонікою цей вірш

ще збільшує страшний трагізм смерти дитини у революційній хвилі боротьби.

На цьому ми кінчуємо про поезію Тичини. Це не значить, що вичерпана тема. Кожен вірш від ста новища архітектоніки дає щось оригінальне, щось нове. Ми не в силі лише вичерпати тему на шапках фелтону.

Дуже багато можна було б говорити про такі поезії, як „Усобор“, „Війна“, „Дума про трьох вітров“, „Золотий гомін“. Чудова композиція вірша „Плуг“, „Із циклу „Створення світу“, „Месія“, „Псалом залізу“, архітектоніка якого побудована на станах; цікаві три сонети Тичини: „друга частина із циклу 26—II(11—III)“, „Я знаю“, „Гнатові Михайличенку“ і т. д., словом кожен вірш по своїй композиції отримує якусь хоч і невелику, але нову сторінку творчості поета. Головно ми мали на меті зазначити лише ті критико-літературні етапи, по яким треба йти, щоб зрозуміти всю красу та мильедію сучасної української музи в особі Тичини. Правда, у поета не скрізь однаково добра мова...

Лише такий аналіз, на нашу думку, дає можливість пересвідчитись, що в особі Тичини ми відчуваємо слідуючий найновіший етап поетичної еволюції в українській літературі.

Кінець.

Схід сонця поєт вкладає в чудову метафоричну символіку появи у світанок зайчика. Одною метафоричністю твориться повна ілюзія сходу сонця.

Такої архітектоніки вірші є найкращими перлинами в поезії Тичини.

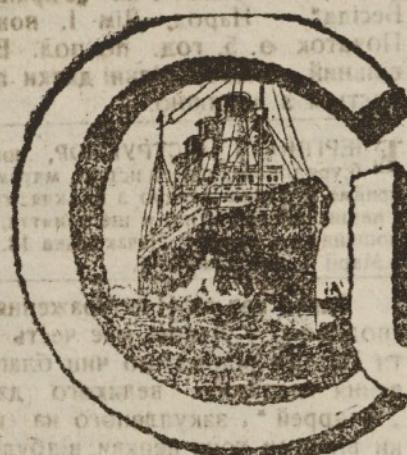
Ще одна риса Тичинової поетичної архітектоніки, — це будувати її на еліпсах (недоговореність, незакінченість фрази, яку докінчує вже сам читач або слухач):

По хліб Йшла дитина — трояндно!

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

І. Грушевський: *Начатки Громадництва*. — І. Христюк: *Заміти і Матеріали до історії української революції* (в трьох томах). — В. Старосільський: *Теорія нації*.

CUNARD ЛЬВІВ,

вулиця Синестуса 37.
напроти головної пошти.

АМЕРИКИ Й КАНАДИ

ЛІНІЯ КУНАРД

[CUNARD LINE]

Продає корабельні карти по оригінальних цінах. — Інформації удачається скоро і даром.

Учіжайте на число дому 37. вулиця Синестуса.

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чисті, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літньою гарантією

можна купити або замовити в

Перший Українсько-американський магазин і складі дзвінів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА! Мої фірми є має і не має нічого спільного з фірмами Братія Фельчинські
Калуш і Перемишль.

ФЕЛЬЧИНСКИЙ
ТЕРНОПІЛЬ

КОПЕРНИКІ МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівторка 30. марта 1922.
велику сенсаційно — сальонову драму в житті американської буржуазії
6. актах п. з.

„ВИВРІЯНИЙ КОРОЛЕВИЧ”.

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“
виступництво Просвітівської фабрики
РІЛЬНИЧИХ МАШИН
Ф. ВІХТЕРЛЬОГО
новий санч., вул. Гофманової ч. 1.
Контакт Римон ч. 18.

ПОРУЧАЄ: краті керати Віхтерлього, ручні молотильні, керати молотильні, шківні молотильні гарнітури Віхтерлього зі скрінами пасами. Ручні і кератні січкарі. Млинки до мелення збіжжя. Зедізни плуги. Господарям удачається кредит. 16-

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ

ОБУВІ

БАРЛА ГЛОВИ

ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 8.

Виконує всіх родів обувулісія
на найновіших фасонах, солідно
по приступних цінах.

ДО ВІДОЧІ ВІДОЧІ ВІДОЧІ!

Рідна Школа в Збаражі відкриває по Великодні приготовляючи гімназійні курси. Родичі бажаючі послати дітей до гімназії зможуть їх до Управи „Рідної школи“, де засмагнуть близьких інформацій.

Управа „Рідної школи“.

1—2 двері по вінтовій лінії

1—2 двері по вінтовій ліні